

A belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló irányelv

Brosch Judit

2009. május 13.

Témakörök

- Az irányelv megalkotása
- Az irányelv főbb rendelkezései

Az irányelv megalkotása 1.

Előzmények

- 2003. december – az Európai Bizottság konzultációs célú előterjesztése az Európai Parlament részére az egységes fizetési piac kialakulását gátló okokról
- főbb megállapítások
 - egységes belső piac nem valósult meg
 - pénzforgalmi szolgáltatások nemzeti szinten szerveződnek
 - EU szintű verseny nem alakult ki
 - pénzforgalmi szolgáltatások díja indokolatlanul magas
 - egymástól eltérő nemzeti szintű jogszabályok, előírások fennmaradtak

Az irányelv megalkotása 2.

- 2004. április - Európai Parlament határozata a belső piacon történő pénzforgalmi szolgáltatás nyújtás egységes jogi kereteinek megteremtéséről

alapvető célja:

- a verseny fokozása érdekében új, nem hitelintézeti pénzforgalmi szolgáltatók piacra lépési feltételeinek megteremtése
- az egymástól eltérő nemzeti jogszabályok, előírások egységesítésével EGT szinten azonos jogi feltételek, fogyasztóvédelmi szabályok kialakítása
- a minél hatékonyabb, gyorsabb, megbízhatóbb, átláthatóbb és olcsóbb pénzforgalmi szolgáltatások nyújtásának elősegítése

Az irányelv megalkotása 3.

Négy éves jogalkotói munka eredménye

- A belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló 2007/64/EK irányelv (Payment Service Directive – PSD) – 2007. december 5.
- Hatályon kívül helyezve
 - a határon átnyúló átutalásokról szóló 97/5/EK irányelv
 - három, az elektronikus fizetési eszközök használatával kapcsolatos ajánlás (87/598/EK, 88/590/EK, 97/489/EK)
- Hatályban marad
 - az euróban lebonyolódó határon átnyúló fizetésekről szóló 2560/2001/EK rendelet – módosítása folyamatban

Az irányelv megalkotása 4.

Átültetési követelmények

- maximális harmonizáció
 - néhány nemzeti diszkréció kivételével nincs mérlegelési lehetőség, az irányelv szabályai adottak
 - tagországi jogalkotók mozgástere korlátozott
- hazai jogba való átültetés végső határideje
2009. november 1.

Az irányelv főbb rendelkezései

Három fő szabályozási témakör

- a nem hitelintézeti, új pénzforgalmi szolgáltatók, a pénzforgalmi intézmények működésének prudenciális és egyéb feltételei, engedélyezésük és felügyeletük szabályai
- az átláthatósággal, felhasználók tájékoztatásával kapcsolatban a pénzforgalmi szolgáltatókkal szemben támasztott követelmények
- a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásával és igénybevételével összefüggő jogok és kötelezettségek.

Hatály 1.

Alanyi hatály – pénzforgalmi szolgáltatók

- hitelintézetek
- elektronikus pénzkibocsátó hitelintézetek (elektronikus pénzkibocsátói minőségükben nem)
- nemzeti jog alapján pénzforgalmi szolgáltatás nyújtására jogosult postai intézmények
- pénzforgalmi intézmények (az irányelv alapján jogosítványt nyerő új piaci szereplők)
- EKB és nemzeti központi bankok, ha nem monetáris vagy egyéb hatósági, hanem szolgáltatói minőségükben járnak el
- tagállamok, regionális vagy helyi hatóságok, ha nem hatósági jogkörben járnak el

Hatály 2.

Terület alapján

- kétlábú műveletek
 - mind a megbízó, mind a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatója az EGT-n belüli
 - kivétel: értéknappal és a pénzösszegnek a kedvezményezett rendelkezésére bocsátásával kapcsolatos szabály

Pénznem alapján

- euróban vagy egy euróövezeten kívüli tagállam pénznemében nyújtott pénzforgalmi szolgáltatások

Negatív hatály

Nem kell alkalmazni az irányelv előírásait

- egyes fizetési eszközökkel végzett fizetési műveletek
 - papíralapú pénzhelyettesítő eszközök (csekk, váltó, voucher)
 - csak korlátozott kereskedői körben vagy korlátozott áru és szolgáltatás igénybevételét lehetővé tevő eszközök (vásárlási kártyák)
- meghatározott tevékenységek esetében
 - pénzváltás, pénzszállítás, pénzfeldolgozás
 - pénzforgalmi szolgáltatást támogató szolgáltatás nyújtások (IT, kommunikációs hálózat biztosítása, adatfeldolgozás, ATM üzemeltetés)
- egyes, jellemzően professzionális szolgáltatók közötti fizetési forgalom
 - fizetési és értékpapír-elszámolási rendszeren belül, a résztvevők közötti fizetési műveletek
 - értékpapír letétkezelési tevékenységet végzők e szolgáltatással összefüggő fizetési műveletei
 - pénzforgalmi szolgáltatók, ügynökeik, fióktelepeik közötti saját számlás fizetési forgalom
 - anyavállalat és leányvállalata(i) közötti cash-pool jellegű fizetési forgalom

Pénzforgalmi szolgáltatás definíciója

1. fizetési számlára történő készpénzbefizetést
2. fizetési számláról történő készpénzfelvételt lehetővé tevő szolgáltatások, valamint a fizetési számla vezetése
3. fizetési műveletek teljesítése a fizető fél által biztosított fedezet (fizetési számla) terhére (beszedés, átutalás, kártyaművelet)
4. fizetési műveletek teljesítése a fizető fél részére biztosított hitelkeret terhére (beszedés, átutalás, kártyaművelet)
5. fizetési eszközök kibocsátása és/vagy elfogadása
6. készpénzátutalás
7. olyan fizetési műveletek lebonyolítása, ahol
 - a fizető fél a fizetési műveletre vonatkozó jóváhagyását bármilyen távközlési, digitális vagy IT-eszköz segítségével adja meg, és
 - a fizetés a távközlési eszköz, az IT-rendszer vagy a hálózat üzemeltetőjének történik, mely utóbbi a fizető fél és az áru szállítója vagy a szolgáltatás nyújtója között kizárólag közvetítőként jár el.

Pénzforgalmi intézményekre vonatkozó szabályok 1.

Engedély

- valamely tagállamban letelepedett jogi személy részére
- valamennyi tagállamban érvényes (európai útlevel)
- engedélyezéshez szükséges kvalitatív követelmények, mint pl.
 - működési terv, három éves költségvetés, szervezeti felépítés
 - vállalatirányítás, kockázatkezelés, belső ellenőrzés, számvitel
 - irányításért felelős vezetők (jó hírnév, szakértelem, gyakorlat)
- indulótőke – pénzforgalmi szolgáltatásnyújtás függvényében
 - 6. alatti 20 ezer EUR
 - 7. alatti 50 ezer EUR
 - 1 - 5. alatti bármelyike 125 ezer EUR

Engedélyezés és felügyelet

- tagállam által kijelölt hatóság

Pénzforgalmi intézményekre vonatkozó szabályok 2.

Szavatolótőke

- indulótőkénél nem lehet kevesebb
- háromféle számítási módszer
 - előző évi általános költségek 10 %-a
 - előző évi fizetési műveletek havi átlagos értékének, értéksávonként degresszíven csökkenő százaléka (4 %-tól 0,25 %-ig)
 - előző évi nettó kamat, jutalék, díj, egyéb bevétel értékének értéksávonként degresszíven csökkenő százaléka (10 %-tól 1,5 %-ig)
 - a 2 - 3 módszernél a pénzforgalmi szolgáltatás kockázatosságától függően korrekciós szorzó (1 - 0,5)

Folytatható egyéb tevékenységek

- a működtetéssel kapcsolatos és a pénzforgalmi szolgáltatást kiegészítő szolgáltatások (mint pénzváltás, letéti szolgáltatás, adattárolás, adatfeldolgozás)
- fizetési rendszer működtetése
- nemzeti és közösségi jog keretein belül egyéb üzleti tevékenység

Pénzforgalmi intézményekre vonatkozó szabályok 3.

Hitelnyújtás

- maximum egy éves futamidőre
- 4., 5. és 7. pénzforgalmi szolgáltatáshoz kapcsolódóan
- fizetési műveletre átvett pénzeszközökből nem nyújtható

Ügyfélpénzek védelme

- átvett pénzeszközök betétgyűjtésre nem szolgálhatnak
 - egyéb üzleti tevékenység folytatása esetén az átvett pénzeszközöket
 - más pénzeszközöktől elkülönítetten kell kezelni
 - ha egy napot meghaladóan a pénzforgalmi intézménynél maradnak, külön bankszámlán vagy likvid, kockázatmentes eszközökben el kell helyezni
 - csődjogi védelem az egyéb hitelezők követeléseivel szemben
- vagy
- azonos értékű biztosítás vagy bankgarancia

Átláthatósági és tájékoztatási követelmények 1.

Alkalmazás

- kötelező, ha a pénzforgalmi szolgáltatást igénybevevő fogyasztó vagy tagállami döntéstől függően mikrovállalkozás
- egyébként a felek megállapodásától függ

Tájékoztatás díja

- az irányelvben meghatározott díjmentes
- ügyfél kérésre többlet szolgáltatás (kiegészítő vagy gyakoribb, megállapodottól eltérő kommunikációs eszköz) – költségarányos díj

Átláthatósági és tájékoztatási követelmények 2.

Tájékoztatási kötelezettség

- szerződési viszonytól függően külön meghatározva
 - egyszeri fizetési műveletekre
 - keretszerződésekre (beleértve a módosítás és felmondás szabályait is)
- a tájékoztatás fajtája
 - általános és egyedi tranzakcióhoz kötött előzetes tájékoztatás
 - egyedi tranzakcióhoz kötött utólagos tájékoztatás a fizető fél és a kedvezményezett részére
- keretszerződés esetén az utólagos tájékoztatás időszakonként is adható, de havonta legalább egyszer
- tájékoztatás közlési módja minden említett esetre külön meghatározva (keretszerződésnél pl. papír alapon, vagy tartós adathordozón)

Átláthatósági és tájékoztatási követelmények 3.

Kötelező adattartalom

- valamennyi, előzőekben említett esetre felsorolásszerűen meghatározva
- keretszerződés – főbb előzetes információk
 - pénzforgalmi szolgáltató adatai
 - pénzforgalmi szolgáltatás jellemzői, eljárások, lebonyolítási szabályok
 - díjak, kamatlábak, árfolyamok
 - kommunikáció módja, gyakorisága
 - óvintézkedések, a felek kötelezettségei, felelőssége, a kárviselés szabályai
 - módosítás, megszűnés, jogorvoslat
- egyedi fizetési műveletek – utólagos információk
 - azonosítást lehetővé tevő adatok (hivatkozás, kedvezményezett, fizető fél)
 - terhelés/jóváírás összege + átváltásnál: megelőző/utániösszeg
 - díjak, árfolyamok, kamatok
 - terhelés/jóváírás értéknapja

Jogok és kötelezettségek 1.

Alkalmazás

- kötelező, ha a pénzforgalmi szolgáltatást igénybevevő fogyasztó vagy tagállami döntéstől függően mikrovállalkozás
- egyéb ügyfélnél több, főleg a pénzforgalmi szolgáltató felelősségét érintő kérdésben a felek eltérően megállapodhatnak

Díjak

- előírt tájékoztatásért, helyesbítő és megelőző intézkedésért díj nem számítható fel, kivéve
 - a fizetési megbízás indokolt visszautasítása
 - a fizetési megbízás visszavonása
 - hibás egyedi azonosító megadása miatt az összeg visszaszerzése
- alapszabály: ha a fizetési művelet nem jár konverzióval, az ügyfelek saját pénzforgalmi szolgáltatójuk díját viselik

Jogok és kötelezettségek 2.

Fizetési műveletek engedélyezése

- a teljesítéshez a fizető fél előzetes vagy megállapodástól függően utólagos jóváhagyása szükséges
- fizetési eszköz használata korlátozható (összeghatár), a szolgáltató letilthatja (pl. csalárd használat gyanúja)
- fizetési eszközt használó bejelentési kötelezettsége (elvesztés, lopás, jogosulatlan használat)
- fizetési eszközt kibocsátónak mindenkor biztosítania kell a bejelentés és letiltás lehetőségét
- az ügyfél szerint nem engedélyezett vagy hibás teljesítés ellenkezőjét a szolgáltató köteles bizonyítani
- nem engedélyezett fizetési műveletnél a fizető fél 150 EUR-ig viseli a bejelentés előtti kárt, kivéve ha csalárd vagy súlyosan gondatlan módon járt el
- kedvezményezett által vagy útján kezdeményezett fizetésnél visszatérítési kötelezettség (engedély megadásakor az összeg nem ismert és szokatlan összegű terhelés, beszédésnél keretszerződéstől függően)

Jogok és kötelezettségek 3.

Fizetési műveletek lebonyolítása

- érkeztetés, visszautasítás, visszavonhatatlanság részletes szabályai
- a kedvezményezettnek a teljes átutalt összeget kell megkapnia
- teljesítési határidő
 - euro, hazai pénznem és euro/hazai pénznem konverzió:
a kedvezményezett pénzforgalmi szolgáltatójának a számláján: 2012.01.01-ig
T + 3 nap, utána T + 1 nap (papíralapú megbízás + 1 nap)
 - egyéb EGT-n belüli: T + 4 nap
 - a kedvezményezett számláján ugyanazzal az értéknappal és azonnali hozzáférhetőséggel kell jóváírni

Felelősség

- hibás/elmaradt teljesítésért a pénzforgalmi szolgáltató felel saját ügyfele felé
- haladéktalan visszatérítési (fizető fél szolgáltatója) vagy rendelkezésre bocsátási (kedvezményezett szolgáltatója) kötelezettséggel
- kivéve, ha az ügyfél hibás egyedi azonosítót adott, ekkor ésszerű erőfeszítés az összeg visszaszerzése érdekében

Köszönöm a figyelmet

Elérhetőség:

Brosch Judit vezető fizetési rendszer szakértő

Magyar Nemzeti Bank

Pénzforgalom és értékpapír-elszámolás

Tel.: 428-2600/1407

Fax: 428-2536

E-mail: broschj@mnb.hu